

NOTAT

Sag
20205100852

Enhed
Psyisk Arbejds miljø og
Sygefravær

Ansvarlig:
Mia Dinesen

19-10-2020
Side 1/3

Regulering af natarbejde

Lovgivning

En natarbejder er i arbejdstidsloven defineret som en lønmodtager, der udfører mindst 3 timer af sin daglige arbejdstid, eller mindst 300 timer om året, i natperioden. Natperiode er i arbejdstidsloven defineret som et tidsrum på mindst 7 timer, der omfatter tidsrummet mellem kl. 00.00 og kl. 05.00. Medmindre andet er aftalt, er natperioden fra kl. 22.00 til kl. 05.00.

Følgende lovgivning har særlig relevans for ansatte, der arbejder om natten:

- Arbejds miljøloven med tilhørende bekendtgørelser, herunder særlig bekendtgørelse om psykisk arbejds miljø, arbejds miljølovens kapitel 9 om hvileperiode og fridøgn samt bekendtgørelse om hvileperiode og fridøgn m.v.
- Lov om gennemførelse af dele af arbejdstidsdirektivet (arbejdstidsloven), herunder bestemmelser om helbreds kontrol ved natarbejde.

Ud over lovgivning indeholder de fleste kollektive overenskomster bestemmelser om arbejdstid, herunder natarbejde, når det er relevant. Er der en kollektiv overenskomst, der inden for rammerne af arbejdstidsdirektivet regulerer området, er det den, der finder anvendelse, og tvister afgøres i det fagretlige system.

Arbejdstilsynet påser, at arbejds miljøloven med tilhørende bekendtgørelser overholdes. Tilsyn med natarbejde kan indgå som et element i vurderingen af, om et arbejde er sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt efter arbejds miljøloven. Regler om arbejdstid ved natarbejde og helbreds kontrol ved natarbejde fremgår af overenskomster og arbejdstidsloven.

I det følgende gennemgås de relevante regler.

Arbejds miljølovgivningen

Som følge af § 38, stk. 1, i arbejds miljøloven og § 5 i bekendtgørelse om psykisk arbejds miljø skal arbejdet planlægges, tilrettelægges og udføres således, at påvirkningerne i det psykiske arbejds miljø både ud fra en enkeltvis og samlet vurdering er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarlige på kort og lang sigt. Dette gælder også for natarbejde.

Det betyder, at arbejdsgiveren skal tage højde for, om der er forhold ved natarbejdet, som øger risikoen for ulykker eller risikoen for helbreds mæssige konsekvenser på kort eller lang sigt.

Regler om hvileperiode og fridøgn

Hovedreglerne indebærer, at ansatte skal have en daglig sammenhængende hvileperiode på minimum 11 timer og et ugentligt fridøgn.

Det er overordnet set tre muligheder for at fravige hovedreglerne:

- Fravigelsesmuligheder fastsat i lovgivningen. Bl.a. kan den daglige hvileperiode nedsættes til 8 timer ved holdskifte i virksomheder, der arbejder i holddrift, når det ikke er muligt at holde den daglige hvileperiode mellem afslutningen af det ene holds arbejde og begyndelsen af det andet holds arbejde.
- Aftalte fravigelser. Arbejdsgiverparten og lønmodtagerorganisationen kan aftale nedsættelse og udskydelse af den daglige hvileperiode og udskydelse af det ugentlige fridøgn. Nogle aftaler kræver Arbejdstilsynets godkendelse.
- Dispensation. Arbejdstilsynet kan tillade fravigelse fra hovedreglerne i særlige tilfælde.

Hvis hovedreglerne fraviges, skal der ydes kompenserende hviletid eller, hvis dette undtagelsesvist ikke kan lade sig gøre, anden passende beskyttelse.

Regler om gravide og natarbejde

Af § 8, stk. 2, i bekendtgørelse om psykisk arbejdsmiljøfremgår, at der skal tages særlige hensyn til gravide og ammende. Dette gælder også ved natarbejde.

Det fremgår af reglen, at gravide og ammende skal beskyttes mod risici i det psykiske arbejdsmiljø, som for dem er særlig alvorlige, med de tiltag, der fremgår af bekendtgørelse om arbejdets udførelse.

Af § 8, stk. 3-6, i bekendtgørelse om arbejdets udførelse fremgår, at når arbejdsgiver bliver bekendt med, at en ansat er gravid eller ammer, skal arbejdsgiver sørge for, at der i vurderingen af sikkerhed og sundhed under arbejdet indgår en vurdering af, om den gravide eller ammende er udsat for påvirkninger, der kan indebære fare for graviditeten eller amningen.

Hvis det vurderes, at der er en risiko for, at en gravid eller ammende er udsat for påvirkninger, der kan indebære fare for graviditeten eller amningen, skal det konkret fastlægges, om denne risiko vil få negativ indvirkning på graviditeten eller amningen. Hvis det er tilfældet, skal der iværksættes foranstaltninger, der beskytter den ansatte.

Hvis det ikke er muligt og rimeligt på denne måde at opnå tilstrækkelig beskyttelse af den ansatte, skal risikoen imødegås ved arbejdets planlægning og tilrettelæggelse, herunder om nødvendigt ændring af arbejdstiden og begrænsning af natarbejde. Hvis dette ikke kan lade sig gøre, kan foranstaltningerne fx bestå i overførsel til andre opgaver, der ikke indebærer fare for den gravide eller ammende.

Ovenstående fremgår også af AT-vejledning om gravide og ammende.

Lov om gennemførelse af dele af arbejdstidsdirektivet (arbejdstidsloven)

Lov om gennemførelse af dele af arbejdstidsdirektivet, jf. lovbekendtgørelse nr. 896 af 24. august 2004, indeholder bestemmelser vedrørende natarbejde. Det er således fastsat, at den gennemsnitlige daglige arbejdstid for natarbejdere ikke må overstige 8 timer, og at der ved særligt belastende eller risikofyldt natarbejde ikke må arbejdes over 8 timer.

Helbreds kontrol ved natarbejde

Natarbejdere skal tilbydes gratis helbreds kontrol, inden de begynder beskæftigelse ved natarbejde og derefter med regelmæssige mellemrum. Natarbejdere, der lider af

helbredsproblemer, som påviseligt skyldes, at de arbejder om natten, skal overføres til dagarbejde, når det er muligt.

Side 3/3

Overblik over BFA'ernes branchevejledninger vedr. natarbejde

I det følgende redegøres for de branchevejledninger fra BFA'erne, hvori natarbejde er nævnt. Udelukkende branchevejledninger, som Arbejdstilsynet har haft til gennemsyn, jf. § 9 i bekendtgørelse om branchefællesskaber for arbejdsmiljø, er inkluderet i gennemgangen. Arbejdstilsynet har haft branchevejledningerne til gennemsyn for at sikre, at gengivelsen af kravene på området er i overensstemmelse med arbejdsmiljølovgivningen.

BFA'erne har selv udpeget de branchevejledninger, de mener er relevante for oversigten. BFA'erne har udarbejdet meget andet relevant materiale om natarbejde. Materialet formidles bl.a. på deres hjemmesider.

BFA Handel, Finans og Kontor:

1. Branchevejledning: Ansættelse af unge under 18 år og arbejdsmiljøet¹.

BFA transport, service, turisme og jord til bord:

1. Branchevejledning: Godt arbejdsmiljø på film og Tv-produktioner².
2. Branchevejledning: Jeg kører taxi³.
3. Branchevejledning: Arbejdsmiljøhåndbog for arbejde ved jernbanespor⁴.

BFA Velfærd og offentlig administration:

1. Branchevejledning: Unges arbejde i forbindelse med social- og sundhedsuddannelsen⁵
2. Branchevejledning: Forebyggelse og håndtering af arbejdsulykker⁶
3. Branchevejledning: Handicaphjælperens arbejdsmiljø⁷
4. Branchevejledning: Arbejdsmiljø på dyrlægevirksomheder for kæledyr, heste og kvæg⁸
5. Branchevejledning: Arbejdsmiljøet kan smages i sovsen⁹

BFA Bygge og Anlæg og BFA Industri har oplyst, at de ikke har branchevejledninger, der omhandler natarbejde.

---

¹ <http://bfakontor.dk/Files/Filer/BFA-Kontor/Ans%C3%A6ttelse-af-unge.pdf>

² <https://bfa-service.dk/Files/Billeder/BARservice/pdf/Kultur%20og%20idraetsaktiviteter/Godt-arbejdsmiljo-filmogtvWEB.pdf>

³ http://bautransport.dk/Files/Billeder/BAR%20Transport/pdf/Jeg_koerer_taxi_2012.pdf

⁴ <http://bautransport.dk/Files/Billeder/BAR%20Transport/pdf/Arbejdsmiljohandbog-jernbanespor-2014.pdf>

⁵ <https://www.arbejdsmiljoweb.dk/media/0lxphkqw/unges-arbejde-ifm-sosu-web.pdf>

⁶ <https://www.arbejdsmiljoweb.dk/media/giqfcxe0/forebyggelse-og-haandtering-af-arbejdsulykker-web.pdf>

⁷ https://www.arbejdsmiljoweb.dk/media/ybxfwko4/ny_handicaphjaelperens-arbejdsmiljoe_web.pdf

⁸ <https://www.arbejdsmiljoweb.dk/media/lr0fntkg/arbejdsmiljoe-paa-dyrlaegevirksomheder-print.pdf>

⁹ https://www.arbejdsmiljoweb.dk/media/hfbjslvz/arbejdsmiljoeet-kan-smages-i-sovsen_web2.pdf